

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра підприємництва, корпоративної та просторової економіки

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

11.04.2025 № 17

м. Вінниця

Голова – Трегубов Олександр Сергійович, к.е.н., доцент, зав. кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки
Секретар – Токаленко Ю.Б., провідний фахівець кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки

ПРИСУТНІ: Трегубов О.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Андронік О.Л., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Ахновська І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Костенюк Ю.Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Клочковська В.О., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Козловський С.В., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Олійник Л.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Поліщук О.А., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Поліщук О.Т., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Солоненко Ю.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Маєр Н.В., лаборант міжкафедральної навчально-методичної лабораторії.

Порядок денний:

1. Про результати моніторингу освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» СО бакалавр, яка реалізується кафедрою підприємництва, корпоративної і просторової економіки

СЛУХАЛИ: Про результати моніторингу освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» СО бакалавр, яка реалізується кафедрою підприємництва, корпоративної і просторової економіки

ВИСТУПИЛИ:

Трегубов О.С., завідувач кафедри, гарант ОП проінформував, згідно з Планом проведення моніторингових заходів щодо відповідності освітніх програм, які реалізуються кафедрою підприємництва, корпоративної і

просторової економіки протягом березня-квітня 2025 року було проведено аналіз за змістом і формою подібних програм у вітчизняних та закордонних ЗВО, опитування фахівців-практиків та роботодавців, здобувачів та випускників щодо відповідності змісту ОП запитам ринку праці, аналіз кадрового забезпечення ОП та відповідності викладачів Ліцензійним умовам, а також дисциплінам, що викладаються, аналіз ринку праці щодо затребуваності випускників ОП.

8 квітня 2025 року відбувся круглий стіл із залученням внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, в якому взяли участь крім членів проєктної групи освітньої програми:

здобувачі освіти: Казимирська Софія, Колосова Олександра, Кузь Дарія, Громова Олена, Рущинський Дмитро, Маєр Наталія, Мудрий Богдан, Ткачук Наталія, Довгалюк Юлія, Олександр Довгань (ОП «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес», 1-4 курс), Безпятко Ольга, Ельхаддад Аамалія, Ревун Кирило (ОП «Інноваційне підприємництво», 1 курс);

випускники програм Криворучко Дарія, Кордон Денис, Доїжак Андрій, Давидюк Андрій, Витяганець Інна, Романюк Ірина (ОП «Інноваційне підприємництво»);

науково-педагогічні працівники: Олена Боєнко (завідувач кафедри маркетингу, експерт з якості вищої освіти), Ольга Дороніна (завідувач кафедри менеджменту і поведінкової економіки);

науково-педагогічні працівники і науковці з інших ЗВО: Ірина Єпіфанова (доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького національного технічного університету), В'ячеслав Джеджула (доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту Вінницького національного технічного університету), Григорій Монастирський (доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету); Руслан Лавров, завідувач кафедри економіки і управління Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Олександр Шубалий, завідувач кафедри економіки Луцького національного технічного університету, Оксана Захарова, професор кафедри економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, Андрій Карпенко, професор кафедри економіки та митної справи Національного університету «Запорізька політехніка», директор ГС "Запорізький кластер "Інжиніринг-Автоматизація-Машинобудування", Анастасія Фіалковська, доцент кафедри економіки і фінансів Навчально-наукового інституту морського бізнесу Одеського національного морського університету.

інші стейкхолдери: Юлія Дзись, начальник відділу підтримки бізнесу Департаменту економіки і інвестицій Вінницької міської ради, Maryna Naumova, Risk Analyst, Capital Modelling, Tryg Forsikring A/S, Denmark, Наталія Сахарова, в.о. начальника управління економіки Хмельницької міської ради, Юрій Скидан, технічний директор ТОВ "ІННОВІННПРОМ", Петро Синегуб, засновник міжнародної спільноти "Board", власник

міжнародної групи компаній «Світ Ваг», співвласник компанії «СпільноДія», Аліна Саркіс, фізична особа-підприємець, стартапер, Леся Компанченко, фінансовий директор ТОВ «ІА «Вільна Україна», Альона Приленська, директор ФГ «Агро-Голд», Ксенія Клубань, фізична особа-підприємець, співвласниця TheaSmart, Іван Йовжій, фізична особа-підприємець, власник закладів громадського харчування

Під час роботи круглого столу стекголдери позитивно оцінили практику впровадження та реалізації програми. Програму визнали такою, що відповідає потребам ринку, регіональним потребам, задовольняє здобувачів освіти щодо структури та наповнення. Було висунуто та обговорено пропозиції щодо вдосконалення програми.

Козловський С.В., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, за результатами обговорень на круглому столі зазначив, що світньо-професійна програма «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» повністю відповідає діючому Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля».

В програмі чітко визначені програмні результати навчання (ПРН), які узгоджуються з усіма інтегральними, загальними та спеціальними компетентностями, визначеними стандартом;

Структура освітньої програми передбачає збалансоване поєднання загальної, професійної та практичної підготовки, а також широкий вибір дисциплін, які забезпечують досягнення передбачених результатів.

Програма дає можливість формування сучасних фахових компетентностей у сферах підприємницької діяльності, інтернет-комерції, туристичного бізнесу, що відповідає заявленим в Стандарті напрямкам підготовки бакалаврів.

Окрім того, мета освітньої програми, яка полягає у формуванні конкурентоспроможного, інноваційно мислячого, етично відповідального фахівця, повністю відповідає місії та стратегії розвитку Донецького національного університету імені Василя Стуса на 2017–2025 роки. Вона зокрема узгоджується з такими стратегічними пріоритетами університету, як:

- орієнтація на якісну підготовку здобувачів вищої освіти;
- зміцнення зв'язку з ринком праці;
- підтримка інноваційної активності та розвиток підприємницької екосистеми;
- формування соціально відповідального лідерства.

Таким чином, на думку учасників круглого столу, освітня програма є результатом цілеспрямованого проєктування, що враховує вимоги ринку праці, національні освітні стандарти, цілі сталого розвитку та стратегічні пріоритети університету, та забезпечує належну підготовку бакалаврів.

Ахновська І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, повідомила про результати обговорення на круглому столі врахування тенденцій розвитку ринку праці, галузевого та регіонального контексту в освітній програмі.

У процесі формування мети та програмних результатів навчання освітньо-професійної програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» було враховано актуальні тенденції розвитку національного та регіонального ринку праці, потреби бізнесу та особливості економічного середовища Подільського регіону, зокрема Вінницької області.

Врахування тенденцій ринку праці

- За даними аналітики платформи Work.ua, інтернет-комерція та торгівля входять до числа найбільш динамічно зростаючих сфер зайнятості в Україні.
- Професії, пов'язані з електронною торгівлею, маркетплейсами, продажами онлайн, залишаються у топі за кількістю вакансій у малому та середньому бізнесі.
- Зростає попит на фахівців зі створення та управління онлайн-магазинами, менеджерів з продажу, бізнес-аналітиків, проєктних менеджерів, фахівців з інтернет-маркетингу, що повністю корелює з компетентностями, які формуються в межах ОП.
- Програмні результати навчання, такі як ПРН-13, ПРН-14, ПРН-21, ПРН-20, безпосередньо спрямовані на формування вмінь організовувати бізнес в інтернеті, планувати, оцінювати ринкові ризики, застосовувати інноваційні підходи.

Галузевий контекст

- Програма орієнтована на підприємницьку діяльність у сфері торгівлі, інтернет-бізнесу та туризму, що охоплює одразу кілька галузей, які визначають структурну трансформацію української економіки.
- Туристичний бізнес, попри виклики воєнного стану, зберігає перспективи розвитку внутрішнього туризму та екотуризму. Це відображено в ПРН-22, який передбачає розуміння принципів організації туристичної діяльності.
- Посилений акцент на бізнес-плануванні (ПРН-20), інноваційності (ПРН-14) та фандрайзинговій діяльності (відповідний компонент ОК-33) також є реакцією на сучасну потребу в проєктному управлінні в умовах невизначеності та високої конкуренції.

Регіональний контекст

- Програма враховує специфіку економіки Вінницької області, яка є регіоном з високим рівнем підприємницької активності (близько 70 тисяч зареєстрованих ФОП станом на 2024 рік), розвинутими секторами агропереробки, торгівлі, послуг і зростаючим попитом на локальні туристичні продукти.
- ДонНУ імені Василя Стуса активно співпрацює з місцевим бізнесом, зокрема через функціонування Бізнес-клініки, яка забезпечує взаємодію

студентів із підприємствами, що сприяє адаптації програми до реальних потреб ринку.

- У розробці програми брали участь представники практики – зокрема Дзись Юлія, начальниця відділу підтримки бізнесу Вінницької міської ради, що є підтвердженням орієнтації на регіональні особливості.

Таким чином, і мета програми, і програмні результати навчання були сформовані на основі глибокого аналізу сучасних викликів і можливостей у відповідних галузях економіки, з урахуванням потреб ринку праці, динаміки цифрової трансформації, а також регіонального запиту на підготовку підприємців нового покоління, здатних мислити інноваційно, діяти відповідально та ефективно функціонувати в складному середовищі.

Андронік О.Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила про обговорення результатів урахування досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм.

Під час розроблення мети та програмних результатів навчання освітньо-професійної програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» було проведено аналіз структури, змісту та підходів до реалізації аналогічних бакалаврських програм у провідних закладах вищої освіти України. Це дало змогу адаптувати кращі практики до регіонального контексту та профільної спеціалізації кафедри.

Порівняння з аналогічними програмами

У процесі розробки ОП було вивчено освітні програми за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» таких ЗВО:

- Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (КНЕУ);
- Львівський національний університет імені Івана Франка;
- Тернопільський національний економічний університет;
- Одеський національний морський університет – ОП з акцентом на логістику і морський бізнес;
- Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця – ОП з поглибленим вивченням електронної комерції.

Ці програми були проаналізовані з точки зору:

- структури компетентностей і ПРН;
- профільних дисциплін і присутності сучасних освітніх компонентів (електронна комерція, підприємницький менеджмент, туристичний маркетинг тощо);
- форм оцінювання та підходів до практичної підготовки.

Врахування сильних сторін

Переваги, інтегровані в ОП ДонНУ імені Василя Стуса:

- Мультидисциплінарність і профільна концентрація: на відміну від традиційних програм, які фокусуються лише на підприємстві або

торгівлі, наша програма інтегрує три взаємодоповнюючі напрями – підприємництво, інтернет-трейдинг і туристичний бізнес, що є унікальною комбінацією.

- Практична спрямованість: збережено і посилено акценти на тренінгових курсах, проєктному аналізі, бізнес-плануванні (ОК-29), фандрайзингу (ОК-33), міждисциплінарних тренінгах (ОК-27, ОК-38), чого часто бракує у традиційних програмах.
- Можливість англomовної підготовки: деякі компоненти можуть викладатися англійською мовою (наприклад, Internet Business), що відповідає кращим вітчизняним практикам і рекомендаціям НАЗЯВО щодо інтернаціоналізації освіти.

Таким чином, мета освітньої програми та програмні результати навчання сформульовані з урахуванням:

- досвіду провідних вітчизняних ЗВО;
- пропозицій та висновків зовнішніх академічних рецензентів;
- кращих практик в організації освітнього процесу (інтерактивність, практико-орієнтованість, міжнародна компонента).

Це дозволяє забезпечити високу якість підготовки здобувачів освіти і сформувати унікальну, конкурентну освітню пропозицію, яка враховує поточні виклики освітнього і економічного середовища України.

Клочковська В.О., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила про проведений і обговорений на круглому столі аналіз урахування досвіду аналогічних іноземних освітніх програм.

У процесі розроблення мети та програмних результатів навчання освітньо-професійної програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» було враховано кращі практики та структурно-змістовні особливості освітніх програм провідних іноземних університетів, зокрема у країнах Європейського Союзу та США. Це дозволило підвищити рівень інтернаціоналізації програми, її узгодженість з рамками Європейського простору вищої освіти (QF-EHEA) та орієнтацію на глобальні тренди.

З метою запозичення ефективних підходів було здійснено аналіз освітніх програм бакалаврського рівня у таких ЗВО:

- IE Business School (Іспанія) — програма *Bachelor in Business Administration* з концентрацією на entrepreneurship and digital business;
- University of Amsterdam (Нідерланди) — програма *Business Administration: Entrepreneurship and Innovation*;
- University of Applied Sciences Würzburg-Schweinfurt (Німеччина) — програма *International Management with E-Commerce*;
- Lappeenranta-Lahti University of Technology LUT (Фінляндія) — програма *International Business and Entrepreneurship*;

- Arizona State University (США) — програма *Entrepreneurship and Tourism Management*, яка поєднує бізнес-складову з галузевою специфікою туристичної діяльності.

Основні запозичені підходи

- Компетентнісний підхід до формування результатів навчання
Програмні результати ОП ДонНУ імені Василя Стуса (ПРН) структуровано за аналогією до європейських моделей — із акцентом на:
 - міждисциплінарність (поєднання підприємництва, електронної комерції, туризму),
 - розвиток soft skills (ПРН-6, ПРН-7, ПРН-10),
 - управлінське та проєктне мислення (ПРН-12, ПРН-20),
 - цифрову грамотність (ПРН-4, ПРН-21),
 - соціальну відповідальність (ПРН-8, ПРН-9, ПРН-23).
- Студентоцентроване навчання, проєктний підхід

Такі освітні практики як *startup-labs*, робота над кейсами та бізнес-проєктами, міждисциплінарні тренінги та модулі за вибором, які інтегровані у програму ДонНУ (наприклад, компоненти ОК-27, ОК-29, ОК-38), базуються на моделі, що активно використовується у згаданих європейських університетах.

- Фокус на підприємництво у цифровому середовищі

Враховано досвід таких програм як *Digital Business* (IE University, FHWS), в яких особливу увагу приділено цифровим інструментам, інтернет-маркетингу, онлайн-торгівлі. Це враховано в компонентах «Інтернет-бізнес», «Управління бізнес-процесами», «Фандрайзингова діяльність та інвестування» тощо.

Учасники круглого столу запропонували урахувати глобальні виклики та сталий розвиток, що відповідає аналогічним європейським підходам до формування програм, які включають блоки з етики бізнесу, ESG-принципів та соціального підприємництва. Орієнтацію програми на Цілі сталого розвитку до 2030 року запропоновано відобразити в таблиці відповідності ПРН і ЦСР.

Інституційна підтримка та міжнародні зв'язки

- Університет реалізує міжнародну академічну мобільність та співпрацю з європейськими ЗВО-партнерами, зокрема в межах програм Erasmus+ та CIVICA, що забезпечує включення в європейський освітній простір.
- Викладачі, які реалізують програму, брали участь у програмах міжнародного стажування, зокрема в Польщі, Німеччині, Чехії, Латвії, що також сприяє переносу міжнародного досвіду в освітній процес.

Таким чином, мета освітньої програми та сформульовані програмні результати навчання враховують:

- сучасні міжнародні підходи до формування бізнес-освіти;
- кращі приклади реалізації програм у сфері підприємництва, інтернет-комерції та туризму;

- компетентнісні орієнтири QF-EHEA та EQF-LLL;
- принципи академічної мобільності та міжкультурної відкритості.

Це забезпечує відповідність програми не лише національному, а й міжнародному контексту розвитку вищої освіти, що є важливою передумовою конкурентоспроможності її випускників на глобальному ринку праці.

Солоненко Ю.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила, що з метою моніторингу відповідності мети освітньої програми та програмних результатів навчання потребам основних стейкхолдерів було проведено анонімне онлайн-опитування здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес». Участь в опитуванні взяли 31 здобувач освіти.

1. Зміст освітньої програми

- 90,3% респондентів оцінили зміст ОП на 5 балів (максимальна оцінка), решта – на 4 бали.
- У коментарях студенти відзначили: актуальність змісту, прикладну спрямованість, логічну структуру дисциплін, орієнтацію на майбутню підприємницьку діяльність.

«Матеріал дуже цікавий і добре підібраний під спеціальність», «Зміст програми є простим та зрозумілим», «Все чудово – дисципліна важлива для формування спеціалістів».

2. Відповідність навчання очікуванням

- 87,1% опитаних вважають, що навчання повністю відповідає їхнім очікуванням, 12,9% – майже повністю.
- Більшість коментарів підтверджують очікуване поєднання теорії та практики, а також високий рівень задоволеності.

«Отримую саме ті знання, на які розраховував», «Програма сучасна, цікава, практично орієнтована».

3. Рівень викладання

- 96,8% студентів оцінили якість викладання на 5 балів.
- У відгуках підкреслено компетентність викладачів, використання інтерактивних методів і доступність матеріалу.

«Цікаво, класно, ефективно», «Доступне пояснення і заохочення до обговорення».

4. Прозорість оцінювання

- 87,1% респондентів оцінили систему оцінювання як повністю прозору, 12,9% – на 4 бали.
- Студенти відзначили чіткість силабусів, справедливість і доступність критеріїв.

«Все розписано у силабусі, ми можемо орієнтуватися», «Справедливо та прозоро».

5. Рівень набуття спеціальних компетентностей

- Студенти високо оцінили опанування фахових компетентностей. В коментарях звучали побажання додати більше практики у сферах фінансів, стратегічного управління, цифрових технологій та розвитку критичного мислення, лідерства, командної роботи.
6. Форми та методи навчання
- 100% респондентів задоволені методами викладання.
 - Найбільш ефективними вважають дискусії, кейс-аналіз, управління командними проєктами, презентації.
 - Пропозиції включали: симуляції бізнес-процесів, використання AI для персоналізованого навчання, більше кейсів із практики.
7. Soft skills
- 77,4% вважають, що програма повністю сприяє розвитку соціальних навичок, 22,6% — частково.
 - Як найбільш ефективні методи для розвитку soft skills респонденти зазначили: дискусії (83,9%), роботу в командах (58,1%), розробку мініпроєктів (64,5%).
8. Освітня траєкторія та підтримка
- 87,1% респондентів повністю задоволені процедурою вибору індивідуальної освітньої траєкторії.
 - Позитивно оцінено підтримку викладачів, наставництво, інклюзивність, хоча були пропозиції щодо кар'єрних консультацій та створення менторських груп.
9. Виявлені проблеми та пропозиції
- Частина студентів (не більше 10%) зазначили окремі проблеми: недостатню кількість практичних кейсів, слабку інтеграцію з бізнес-середовищем, потребу в оновленні обладнання.
 - Серед пропозицій:
 - активніше залучати бізнес до викладання;
 - формувати платформи для стажування;
 - поглибити практичну частину освітніх компонентів.

Таким чином, мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін – здобувачів освіти. Опитування продемонструвало високий рівень задоволеності студентів змістом програми, методами викладання, прозорістю оцінювання та досягненням фахових і міждисциплінарних компетентностей. Наявні коментарі та пропозиції будуть враховані в частині розширення практичного спрямованості освітніх компонентів, активізації співпраці з бізнесом та розвитку soft skills.

Поліщук О.Т., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила, що з метою оцінки того, наскільки мета та програмні результати навчання ОП «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» відповідають очікуванням та реальним

потребам випускників, було проведено анонімне онлайн-опитування серед випускників освітньої програми. Участь у дослідженні взяли 14 осіб.

1. Працевлаштування після завершення навчання

- 100% випускників підтвердили, що не мали труднощів із працевлаштуванням після завершення навчання.
- Серед займаних посад – головний бухгалтер, логіст, економіст, менеджер зі збуту, менеджер з фінансів, керівник малого бізнесу (ФОП).
- Працевлаштування відбувалося за допомогою власної ініціативи (самостійно або через онлайн-ресурси) (28,6%), а також завдяки викладачам, друзям, родині або рекомендаціям університету (у сукупності понад 50%).

Це свідчить про релевантність здобутих знань і їх адаптивність до вимог ринку праці.

2. Актуальність отриманих знань і потреба в додатковому навчанні

- 71,4% випускників зазначили, що на робочому місці довелося додатково навчатися або вдосконалювати окремі навички.
- Однак, це навчання носить природний характер професійного зростання і стосується, зокрема, поглибленого вивчення бухгалтерського обліку, використання спеціалізованих цифрових систем, soft skills, іноземної мови.
- Коментарі вказують на високу роль університетської бази як основи для подальшого професійного розвитку.

3. Оцінка якості підготовки за програмою

- Високо оцінено рівень теоретичної підготовки, практичного застосування знань, загальних і фахових компетентностей.
- За 5-бальною шкалою:
 - Теоретична підготовка – переважно 5 балів;
 - Здатність до практичного застосування знань – 4–5 балів;
 - Іноземна мова – нижчі оцінки, що вказує на можливість вдосконалення мовної підготовки.

4. Пропозиції щодо вдосконалення програми

- 64,3% випускників вважають за доцільне збільшити обсяг практичної підготовки, зокрема шляхом:
 - розширення співпраці з бізнесом;
 - введення реалістичних кейсів та симуляцій;
 - стажувань;
 - запровадження дисциплін на кшталт «Звітність ФОП» та німецької мови.

«Потрібно більше практики та сучасних прикладних інструментів».

5. Рівень задоволеності навчальним середовищем

- 93% випускників не мали конфліктів із викладачами, у випадках їх виникнення – ситуації були швидко вирішені.
- Відгуки про загальний досвід навчання – переважно позитивні, без системних зауважень.

6. Загальні підсумки

Випускники демонструють високу інтеграцію в професійне середовище, працевлаштовані за фахом або є підприємцями, позитивно оцінюють рівень підготовки. Ключовими запитами є поглиблення практичної складової та розширення можливостей для інтеграції з бізнесом.

Таким чином, мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб випускників, які є важливою групою стейкхолдерів. Результати опитування підтверджують:

- відповідність програми потребам ринку праці;
- конкурентоспроможність випускників;
- важливість практичного компонента та постійної адаптації програми до реальних викликів економіки.

Поліщук О.А., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомив, що для визначення того, наскільки мета освітньої програми та програмні результати навчання враховують потреби роботодавців, було проведено опитування представників бізнесу, установ і організацій, які є потенційними чи фактичними партнерами ЗВО у реалізації ОП «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес». Участь в опитуванні взяли 20 респондентів із таких сфер як торгівля, фінанси, логістика, охорона здоров'я, консалтинг, сфера послуг.

1. Загальна оцінка якості підготовки фахівців та відповідність ринку праці

- 80% роботодавців вважають, що програма повністю відповідає вимогам ринку праці, 20% – скоріше відповідає.
- Усі респонденти позитивно оцінили якість освітніх послуг та кадрове забезпечення (оцінка 4 і 5 балів із 5).
- Особливо високо оцінені такі компоненти:
 - Професійна підготовка;
 - Стратегічне мислення випускників;
 - Націленість на результат.

«Програма сучасна, практична, готує молодь до самозайнятості та гнучкої адаптації», «Гарна теоретична база та володіння цифровими інструментами».

2. Унікальність та «родзинка» освітньої програми

На думку роботодавців, перевагами програми є:

- поєднання трьох напрямів: підприємництво, інтернет-трейдинг, туристичний бізнес;
- практична орієнтованість, зокрема на створення власної справи;
- акцент на цифровій економіці та сучасних бізнес-моделях;
- високий рівень викладання та актуальні дисципліни.

«Дає розуміння цифрової економіки, фінансових інструментів та практики», «Розвиває реальні навички фандрайзингу, самозайнятості, мікробізнесу».

3. Конкурентні переваги випускників

- Головні переваги:
 - міждисциплінарність підготовки;
 - володіння сучасними інструментами підприємництва;
 - високий рівень адаптивності та soft skills;
 - готовність працювати або створювати власний бізнес.

«Їх можна одразу долучати до проєктів — розуміють основи, мислять гнучко», «Конкурентоспроможні на локальному ринку малого бізнесу».

4. Пропозиції до вдосконалення

- Основна рекомендація – максимально посилити практичну складову:
 - кейси з бізнес-практики (зокрема з ЄС);
 - симуляції;
 - реальні проєкти;
 - дуальна освіта.
- Позитивні коментарі переважають, критичних зауважень не зафіксовано.

5. Готовність до співпраці

- 80% роботодавців готові працевлаштовувати випускників програми.
- Більшість зазначили, що час адаптації випускника на робочому місці становить до 2 місяців, що свідчить про достатній рівень базової підготовки.
- 75% підтримують ідею стажування студентів;
- 45% – підтримують розширення дуальної освіти.

«Студенти можуть бути залучені вже під час навчання, особливо до малого бізнесу».

6. Участь у формуванні освітньої програми

- 20% роботодавців мають досвід участі в реалізації ОП, зокрема:
 - надання баз для практики;
 - участь у громадських обговореннях;
 - проведення гостьових лекцій;
 - надання рецензій.

Таким чином, мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб роботодавців як ключових стейкхолдерів.

Результати опитування підтверджують:

- високу відповідність програми вимогам сучасного ринку праці;
- актуальність навчального контенту та готовність випускників до працевлаштування або підприємницької діяльності;
- визнання конкурентних переваг підготовки, зокрема практичного та міждисциплінарного характеру;
- зацікавленість роботодавців у розширенні співпраці (стажування, дуальна освіта, спільні проєкти).

Рекомендовано продовжити розвиток партнерських відносин із бізнесом, залучати більше роботодавців до моніторингу й оновлення програми та впроваджувати інструменти дуальної освіти.

Костенюк Ю.Б., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки повідомила про результати аналізу кадрового забезпечення ОП та відповідності викладачів Ліцензійним умовам, а також дисциплінам, що викладаються.

Проведений аналіз показав, що гарант, члени проєктної групи та групи забезпечення освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес», яка реалізується кафедрою ПКПЕ, відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, всі викладачі виконують ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, що засвідчено в картках самоаналізу відповідності ЛУ.

Костенюк Ю.Б. повідомила, що аналіз показав, що всі викладачі відповідають освітнім компонентам, які вони забезпечують.

Олійник Л.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки висунула пропозицію щодо інтеграції Цілей сталого розвитку в освітню програму.

З метою підвищення соціальної відповідальності освітнього процесу, узгодженості з національними і глобальними стратегічними орієнтирами, а також відповідно до:

- Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»;
- Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- рекомендацій Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) щодо інтернаціоналізації та соціальної орієнтації вищої освіти,

Пропонується внести до освітньої програми розділ у вигляді таблиці, який демонструє, яким чином програмні результати навчання та компоненти сприяють досягненню конкретних Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Трегубов О.С., завідувач кафедри, гарант ОП повідомив про результати обговорення на круглому столі подальшої реалізації освітньої програми у зв'язку зі змінами в переліку спеціальностей.

У зв'язку з набранням чинності постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року №1021, якою внесено зміни до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та скасуванням спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля», є необхідність ухвалення рішення щодо подальшої реалізації освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес».

Учасниками круглого столу рекомендовано з наступного навчального року здійснювати підготовку за освітньою програмою «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» в межах нової спеціальності D3 «Менеджмент», яка передбачає широкий міжгалузевий підхід і дозволяє

інтегрувати підприємницьку, торговельну, цифрову та туристичну складові в сучасну управлінську підготовку.

До моменту затвердження нового стандарту вищої освіти за спеціальністю ДЗ «Менеджмент», освітня програма тимчасово реалізовуватиметься відповідно до чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво і торгівля» (затвердженого наказом МОН України від 05.07.2024 №963) як такого, що найбільш повно охоплює структуру програмних результатів навчання, компетентностей і змістовне наповнення програми.

Костенюк Ю.Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила, що На виконання положень Закону України № 3633-IX від 11 квітня 2024 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку», а саме – з метою реалізації вимоги, відповідно до якої з 1 вересня 2025 року базова загальновійськова підготовка (БЗВП) включається до навчальних планів закладів вищої освіти всіх форм власності як окрема навчальна дисципліна пропонується внести відповідні зміни до освітньої програми та навчального плану бакалаврського рівня вищої освіти.

Трегубов О.С., завідувач кафедри, гарант ОП підсумував, що за результатами комплексного моніторингу освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес», який включав аналіз відповідності стандарту вищої освіти, стратегічних документів ЗВО, тенденцій ринку праці, національного та міжнародного досвіду, а також результати опитування здобувачів, випускників і роботодавців, обговорення освітньої програми під час Всеукраїнського круглого столу «HR-менеджмент та соціальне підприємництво: виклики, адаптація, розвиток у воєнний час» (Вінниця, Донецький національний університет імені Василя Стуса, 24.05.2025), воркшопу «Розвиток освітніх програм за спеціальностями 051, 073, 076, 232 в контексті сучасних викликів (Луцьк, Луцький національний технічний університет, 07.12.2024) було встановлено:

- освітня програма забезпечує досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 076 (до їх скасування);
- мета та структура програми узгоджені з місією, цінностями та стратегією розвитку ДонНУ імені Василя Стуса;
- програмні результати навчання розроблено з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці, галузевих і регіональних особливостей;
- при формуванні ОП враховано досвід провідних вітчизняних та іноземних програм у сфері підприємництва, цифрової комерції та туризму;
- потреби ключових стейкхолдерів (здобувачів, випускників, роботодавців) були ідентифіковані, проаналізовані та враховані.

Таким чином, освітня програма «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» відповідає актуальним стандартам, стратегічним цілям університету та очікуванням стейкхолдерів.

Запропоновані під час обговорень освітньої програми заходи дозволять підвищити її релевантність, адаптивність до змін в освітньому середовищі та здатність формувати конкурентоспроможних, інноваційних і соціально відповідальних фахівців.

УХВАЛИЛИ:

1. У зв'язку зі скасуванням спеціальності 076 згідно з постановою КМУ від 30.08.2024 № 1021, рекомендувати реалізовувати освітню програму в межах спеціальності ДЗ «Менеджмент», а до затвердження нового стандарту – продовжити тимчасову реалізацію програми на основі чинного стандарту 076.

2. Внести до програми окремий розділ з інформацією про те, яким чином ОП сприяє досягненню Цілей сталого розвитку до 2030 року шляхом:

- формулювання таблиці відповідності між ЦСР, програмними результатами навчання та освітніми компонентами;
- акценту на соціальну відповідальність, екосвідомість, розвиток інклюзивності й міжсекторальної співпраці.

3. Посилити практичну спрямованість програми, зокрема шляхом:

- збільшення кількості практичних кейсів і симуляцій в ОК;
- розширення модулів ОК на основі реальних бізнес-завдань;
- впровадження стажувань, короткострокових практик і елементів дуальної освіти.

4. Розширити інструменти взаємодії з роботодавцями, передбачивши:

- залучення до викладання вибіркових дисциплін;
- спільне оновлення окремих освітніх компонентів;
- регулярне залучення до моніторингу та консультацій.

5. Опрацювати можливість збагачення програми модулями з цифрових компетентностей, іноземної мови (зокрема – німецької), основ звітності ФОП, проєктного менеджменту та етичного підприємництва.

6. Уточнити інструменти формування індивідуальної освітньої траєкторії та підтримки професійного самовизначення студентів, включаючи:

- кар'єрне консультування;
- менторські сесії;
- участь у студентських проєктах з бізнес-експертами.

7. Вважати діючу освітню програму «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» (в редакції 2025 року) такою, що відповідає вимогам та продовжити здійснювати за нею підготовку фахівців та набір вступників у 2025 році.

8. Включити до навчального плану нову обов'язкову навчальну дисципліну: «Базова загальновійськова підготовка» (БЗВП) обсягом 3 кредити ЄКТС. Передбачити, що БЗВП проходять: громадяни України чоловічої статі – на обов'язковій основі; громадяни України жіночої статі – на добровільних засадах. Внести відповідну зміну до структури освітньої програми (розділ VII – Перелік навчальних компонентів), а також супровідні документи.

Рішення прийнято одностайно

Зав. кафедри

Олександр ТРЕГУБОВ

Секретар

Юлія ТОКАЛЕНКО